

§ 543

Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Petra Malinin ym. valtuustoaloitteesta koskien lasten ja nuorten suojaamista UV-säteilyltä kaupungin palveluissa

HEL 2022-008452 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Leikin järjestämistä yleisillä alueilla ohjaavat seuraavat periaatteet ja arvot: avoimuus kaikille, maksuttomuus, sopivuus kaupunkikuvaan ja maisemaan, turvallisuus, käyttäjien monimuotoisuuden huomioon ottaminen, lasten kehityksen tukeminen, vastuullisuus ilmaston ja ympäristön suhteen ja luonnon yhdistäminen leikkipalveluihin kestäväällä tavalla.

Leikkipuistojen ja -paikkojen ympärivuotista käyttöä edistetään valaistuksella, hoidolla, kestäväillä pinnoilla ja tarjoamalla toisaalta suojaa auringon paahteelta ja toisaalta aurinkoa. Aiemmin suunnittelussa on vältetty katoksia, koska ne ovat paikoin tuoneet leikkialueille suojan lisäksi häiriökäyttäytymistä. Vielä vuosituhaten alussa suunnittelijoille opetettiin, että leikkipaikkojen tulisi olla kesällä 8 tuntia päivässä auringossa, minkä takia monet leikkiympäristöt on suunniteltu hyvin valoisiksi.

Lasten ja nuorten suojaamista UV-säteilyltä kaupungin vastuulla olevilla leikki- ja piha-alueilla lisätään ja tarvittaessa myös suunnitteluohjeita päivitetään. Helsingin kaupungilla on 61 leikkipuistoa ja 234 leikkipaikkaa. Näissä kohteissa on korjausvelkaa, ja paine kasvaa rakennettaessa uusia leikin alueita kaupungin kehittyessä. Nykyisten määrärahojen puitteissa kohteiden järjestelmällinen kunnostaminen voi viedä kymmeniä vuosia. Tämän lisäksi koulujen ja päiväkotien pihoja kunnostetaan rakennusten peruskunnostusten yhteydessä.

Kaupunkiympäristön toimiala vastaa leikkipuistojen ulkoalueiden suunnitteluttamisesta, niiden rakennuttamisesta ja kunnossapidosta sekä leikkipuistorakennuksista ja niiden isännöinnistä. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan vastuulla on leikkipuistojen ohjattu toiminta. Leikkipuistoverkoston suunnittelu tapahtuu eri toimialojen yhteistyössä.

Leikkipaikoilla ei ole samanlaista kaupungin järjestämää toimintaa kuin leikkipuistoissa. Kaupunkiympäristön toimiala vastaa leikkipaikkaverkoston suunnittelusta sekä leikkipaikkojen suunnittelusta, rakentamisesta ja kunnossapidosta.

Päiväkoti- ja koulupihojen toiminnallisten tarpeiden määrittely ja suunnitelmien toiminnallisuuden kommentointi on kasvatuksen ja koulutuksen toimialan vastuulla. Vastuu suunnittelusta ja teknisestä toteutuksesta on kaupunkiympäristön toimialalla. Toimialojen tulee olla tilanteessa aloitteellisia ja selvittää yhteistyössä aurinkosuojaan parantamiseen tähtäävien muutostöiden kaupunkitasoinen tarve.

Leikkipuistoissa, joissa on rakennuksia, voidaan toteuttaa ulkokatoksia ja saada varjoa rakennuksen yhteyteen. Kaupunkiympäristön toimiala toteuttaa näitä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan esittämien tarpeiden mukaisesti.

Kasvillisuusalueet puineen ovat osa laadukasta leikkiympäristöä päiväkotien ja koulujen pihilla, leikkipuistoissa ja leikkipaikoilla. Kasvillisuus tasaa myös alueiden lämpötilapiikkejä ja parantaa pienilmastoa. Kasvillisuuden suunnittelun pitää olla harkittua kovan kulutuksen takia. Jatkoksa varjostavia puita suositaan entistäkin enemmän siellä, missä niiden istuttaminen on mahdollista. Istutettavien puiden taimien on hyvä olla kookkaita. Olemassa olevien puiden säilyttämiseen pyritään jo nykyisin aina, kun se on mahdollista.

Koulujen, päiväkotien ja leikkipuistorakennusten perusparannus- ja uudishankkeiden yhteydessä kaupunkiympäristön toimiala laatii käyttäjätoimialan tarpeisiin perustuvat pihasuunnitelmat. Olevaa puustoa pyritään säilyttämään aina. Tämän lisäksi suunnitelmissa esitetään uudet, istutettavat puut. Pihasuunnitelmia laadittaessa jatkossa kiinnitetään entistä enemmän huomiota auringolta suojautumiseen erilaisin keinoin.

Katosten ja varjojen lisäämistä leikkialueille tutkitaan sekä peruskunnostusten että uusien leikkialueiden suunnittelun yhteydessä. Myös pergolat suojaavat auringolta ja niiden yhteyteen on mahdollista istuttaa köynnöskasveja. Kuitenkin esimerkiksi nykymallisten purjekankaiden irrottaminen ja kunnossapito on ollut haastavaa niihin kohdistuneen ilkvallan lisäksi. Osassa leikkipuistoista ohjaajat tuovat siirrettäviä varjoja helteillä pihalle.

Kasvillisuuden, katosten ja varjojen lisäämisessä leikkialueilla tulee ottaa huomioon turvallisuus, kuten näköyhteyksien säilyminen ja katvepaikkojen syntymisen välttäminen.

Lausunto on valmisteltu yhteistyössä kaupunkiympäristön ja kasvatuksen ja koulutuksen toimialoilla.

Käsittely

Vastaehdotus:

Mia Haglund: Lausunnon kohtaan (7) " Päiväkoti- ja koulupihojen toi-

minnallisten tarpeiden määrittely ja suunnitelmien toiminnallisuuden kommentointi on kasvatuksen ja koulutuksen toimialan vastuulla. Vastuu suunnittelusta ja teknisestä toteutuksesta on kaupunkiympäristön toimialalla. " jatkeeksi lisätään seuraava virke: "Toimialojen tulee olla tilanteessa aloitteellisia ja selvittää yhteistyössä aurinkosuojaan parantamiseen tähtäävien muutostöiden kaupunkitasoinen tarve."

Kannattaja: Jenni Hjelt

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Mia Haglundin vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Maria Hyövälti, maisema-arkkitehti: 09 310 37494
maria.hyovalti(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite 22.06.2022 Malin Petra Lasten ja nuorten suojaaminen UV-säteilyltä kaupungin palveluissa

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Leikin järjestämistä yleisillä alueilla ohjaavat seuraavat periaatteet ja arvot: avoimuus kaikille, maksuttomuus, sopivuus kaupunkikuvaan ja maisemaan, turvallisuus, käyttäjien monimuotoisuuden huomioon ottaminen, lasten kehityksen tukeminen, vastuullisuus ilmaston ja ympäristön suhteen ja luonnon yhdistäminen leikkipalveluihin kestäväällä tavalla.

Leikkipuistojen ja -paikkojen ympärivuotista käyttöä edistetään valaistuksella, hoidolla, kestävillä pinnoilla ja tarjoamalla toisaalta suojaa auringon paahteelta ja toisaalta aurinkoa. Aiemmin suunnittelussa on vältetty katoksia, koska ne ovat paikoin tuoneet leikkialueille suojan lisäksi häiriökäyttäytymistä. Vielä vuosituhannen alussa suunnittelijoille opetettiin, että leikkipaikkojen tulisi olla kesällä 8 tuntia päivässä auringossa, minkä takia monet leikkiympäristöt on suunniteltu hyvin valoisiksi.

Lasten ja nuorten suojaamista UV-säteilyltä kaupungin vastuulla olevilla leikki- ja piha-alueilla lisätään ja tarvittaessa myös suunnitteluohjeita päivitetään. Helsingin kaupungilla on 61 leikkipuistoa ja 234 leikkipaikkaa. Näissä kohteissa on korjausvelkaa, ja paine kasvaa rakennettaessa uusia leikin alueita kaupungin kehittyessä. Nykyisten määrärahojen puitteissa kohteiden järjestelmällinen kunnostaminen voi viedä kymmeniä vuosia. Tämän lisäksi koulujen ja päiväkotien pihoja kunnostetaan rakennusten peruskunnostusten yhteydessä.

Kaupunkiympäristön toimiala vastaa leikkipuistojen ulkoalueiden suunnitteluttamisesta, niiden rakennuttamisesta ja kunnossapidosta sekä leikkipuistorakennuksista ja niiden isännöinnistä. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan vastuulla on leikkipuistojen ohjattu toiminta. Leikkipuistoverkoston suunnittelu tapahtuu eri toimialojen yhteistyössä.

Leikkipaikoilla ei ole samanlaista kaupungin järjestämää toimintaa kuin leikkipuistoissa. Kaupunkiympäristön toimiala vastaa leikkipaikkaverkoston suunnittelusta sekä leikkipaikkojen suunnittelusta, rakentamisesta ja kunnossapidosta.

Päiväkoti- ja koulupihojen toiminnallisten tarpeiden määrittely ja suunnitelmien toiminnallisuuden kommentointi on kasvatuksen ja koulutuksen toimialan vastuulla. Vastuu suunnittelusta ja teknisestä toteutuksesta on kaupunkiympäristön toimialalla.

Leikkipuistoissa, joissa on rakennuksia, voidaan toteuttaa ulkokatoksia ja saada varjoa rakennuksen yhteyteen. Kaupunkiympäristön toimiala toteuttaa näitä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan esittämien tarpeiden mukaisesti.

Kasvillisuusalueet puineen ovat osa laadukasta leikkiympäristöä päiväkotien ja koulujen piholla, leikkipuistoissa ja leikkipaikoilla. Kasvillisuus tasaa myös alueiden lämpötilapiikkejä ja parantaa pienilmastoa. Kasvillisuuden suunnittelun pitää olla harkittua kovan kulutuksen takia. Jatkoksa varjostavia puita suositaan entistäkin enemmän siellä, missä niiden istuttaminen on mahdollista. Istutettavien puiden taimien on hyvä olla kookkaita. Olemassa olevien puiden säilyttämiseen pyritään jo nykyisin aina, kun se on mahdollista.

Koulujen, päiväkotien ja leikkipuistorakennusten perusparannus- ja uudishankkeiden yhteydessä kaupunkiympäristön toimiala laatii käyttäjätoimialan tarpeisiin perustuvat pihasuunnitelmat. Olevaa puustoa pyritään säilyttämään aina. Tämän lisäksi suunnitelmissa esitetään uudet, istutettavat puut. Pihasuunnitelmia laadittaessa jatkossa kiinnitetään entistä enemmän huomiota auringolta suojautumiseen erilaisin keinoin.

Katosten ja varjojen lisäämistä leikkialueille tutkitaan sekä peruskunnostusten että uusien leikkialueiden suunnittelun yhteydessä. Myös pergolat suojaavat auringolta ja niiden yhteyteen on mahdollista istuttaa köynnöskasveja. Kuitenkin esimerkiksi nykymallisten purjekankaiden irrottaminen ja kunnossapito on ollut haastavaa niihin kohdistuneen il kivallan lisäksi. Osassa leikkipuistoista ohjaajat tuovat siirrettäviä varjoja helteillä pihalle.

Kasvillisuuden, katosten ja varjojen lisäämisessä leikkialueilla tulee ottaa huomioon turvallisuus, kuten näköyhteyksien säilyminen ja katvepaikkojen syntymisen välttäminen.

Lausunto on valmisteltu yhteistyössä kaupunkiympäristön ja kasvatuksen ja koulutuksen toimialoilla.

Esittelijän perustelut

Valtuustoaloite

Valtuutettu Petra Malin ja 27 muuta valtuutettua ovat tehneet 22.6.2022 seuraavan valtuustoaloitteen:

"Melanooma on yksi nopeimmin yleistyviä syöpiä. Jopa 95 % ihosyövis-tä voitaisiin ehkäistä sillä, että auringolta suojaudutaan oikein. Olen-naista ihosyövän ehkäisyssä on välttää suoraa auringonpaistetta voimakkaan UV-säteilyn aikaan. Lasten iho on erityisen herkkä UV-säteilylle ja voimakkaan säteilyn tullessa entistä yleisemmäksi on tärkeää, että kuntien palveluissa varmistetaan riittävä aurinkosuojaus.

Lapset viettävät paljon aikaa ulkona niin varhaiskasvatuksessa kuin leikkipuistoissakin. Myös koulujen pihojen aurinkosuojaus on tärkeää lasten terveydelle.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että kaupunki lisää varjoa, puita ja katoksia lasten ja nuorten arjen ympäristöihin kuten päiväkotien ja koulujen pihaille ja leikkipuistoihin."

Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia on pyytänyt kaupunkiympäristölautakuntaa antamaan lausunnon kaupunginhallitukselle 4.10.2022 mennessä.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Maria Hyövähti, maisema-arkkitehti: 09 310 37494
maria.hyovalti(a)hel.fi

04.10.2022

Asia/8

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite 22.06.2022 Malin Petra Lasten ja nuorten suojaaminen UV-säteilyltä kaupungin palveluissa

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 13.09.2022 § 251